

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ, ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥΣ ΤΗΣ
25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ 1^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΧΝΑΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 01.04.2022, ΩΡΑ 7.00 Μ.Μ.**

Πιστοί στο καθεχρονικό χρέος, βρισκόμαστε σήμερα εδώ για να τιμήσουμε τις δυο εθνικές επετείες, της 25^{ης} Μαρτίου 1821 και της 1^{ης} Απριλίου 1955. Συγχαίροντας τον Πολιτιστικό Όμιλο ΓΙΑΣΟΥΜΕΙΑ για τη διοργάνωση της εκδήλωσης, θα ήθελα να επισημάνω πρώτα πως ο εορτασμός εθνικών επετείων αποτελεί, για κάθε λαό, ευκαιρία δημιουργικού στοχασμού και αυτοκριτικής. Η οφειλόμενη τιμή προς τους κορυφαίους σταθμούς του ιστορικού μας παρελθόντος είναι επιτακτική ανάγκη του παρόντος και βασικό αίτημα του μέλλοντος.

Η αναφορά και στις δύο επετείες δεν είναι συγκυριακή, ούτε και οφείλεται στην ημερολογιακή τους εγγύτητα. Αντίθετα, και οι δύο αγώνες χαρακτηρίζονται από πολλές ομοιότητες. Τόσο στα δεδομένα, την επιχειρησιακή τους δράση και τα αποτελέσματα τους, όσο και στην διεθνή συγκυρία και τον ρόλο που διαδραμάτισαν οι μεγάλες δυνάμεις και στις δύο ιστορικές εποχές.

Η 25^η Μαρτίου υπήρξε για το έθνος των Ελλήνων, η αφετηρία της νέας ζωής και πορείας του. Η 1^η δε Απριλίου για τον Κυπριακό Ελληνισμό υπήρξε η απαρχή μιας νέας ιστορικής περιόδου για την ιδιαίτερη μας πατρίδα.

Η επανάσταση του 1821, ως ένα μεγάλο ιστορικό γεγονός, συνδέεται άμεσα με το διεθνές πολιτικό κλίμα της εποχής. Ουσιαστικό ρόλο στην έναρξη και μετέπειτα εξέλιξη της, διαδραμάτισαν τόσο οι διεθνείς συνθήκες όσο και οι εσωτερικές διεργασίες, που συντελέστηκαν στην Ελλάδα.

Η Ελληνική επανάσταση δεν ήταν ένα ξαφνικό ξέσπασμα ορισμένων πατριωτών αγωνιστών. Ήταν το τελικό στάδιο μίας διαδικασίας αφύπνισης του γένους, μέσα από την οποία ωρίμασαν οι συνθήκες για την διεκδίκηση της ελευθερίας. Χρονικά συμπίπτει με μία περίοδο, όπου στην Ευρώπη, αστικά/δημοκρατικά κινήματα κατέλυαν απολυταρχικούς θεσμούς και έθεταν τα θεμέλια της αστικής δημοκρατίας.

Έτσι, με αφετηρία τις ιδέες της Γαλλικής επανάστασης, τον διαφωτισμό και τον αέρα αλλαγής που έπνεε στην Ευρώπη, οι Φιλικοί έσπειραν τον σπόρο της εθνικής αφύπνισης, καθόρισαν και διαμόρφωσαν το ιδεολογικό υπόβαθρο της επανάστασης.

Ο αγώνας του 1821 καταγράφει απaráμιλλες στιγμές ηρωισμού που συγκίνησαν τον τότε κόσμο. Η έξοδος του Μεσολογγίου, ο αγώνας των Σουλιωτών, ο ηρωισμός του Αθανάσιου Διάκου απεδείκνυαν περίτρανα την πίστη στον αγώνα και τον πόθο για ελευθερία.

Αυτές οι ιστορίες ηρωισμού και αυταπάρνησης, αυθόρμητα δημιούργησαν το κίνημα των Φιλελλήνων, που έδρασε καταλυτικά, αφενός, ως προς την εξασφάλιση οικονομικής βοήθειας για την επανάσταση και αφετέρου, ως μοχλός πίεσης προς τα κέντρα λήψης αποφάσεων των μεγάλων δυνάμεων της εποχής.

Στον αγώνα υπήρξαν, φυσικά, και παλινδρομήσεις λόγω κυρίως εσωτερικών αντιπαλοτήτων. Όμως, παρόλα τα προβλήματα και τις αντιξοότητες, η επανάσταση του 1821, παραμένει το πιο καθοριστικό σημείο στην ιστορία του Ελληνικού Έθνους. Αποτελεί το αποκορύφωμα και τον θρίαμβο της ψυχικής αντοχής του Ελληνισμού μέσα στα 400 χρόνια σκλαβιάς. Οι αγωνιστές του 1821 κατάφεραν, για πρώτη φορά, να δημιουργήσουν έναν ανεξάρτητο Ελληνικό κράτος με οντότητα χώρου, θεσμών και οικονομίας.

Στην επανάσταση του 1821 είχε και η Κύπρος τη συμβολή της. Χίλιοι τόσοι Κύπριοι συντάχθηκαν με τους οπλαρχηγούς σε διάφορα μέρη της Ελλάδας πολεμώντας εναντίον του τουρκικού ζυγού. Στην ίδια την Κύπρο οι Οθωμανοί κατακτητές έπνιξαν στο αίμα κάθε σκέψη και σχεδιασμό για ξεσηκωμό και των Ελλήνων της Κύπρου. Τον Ιούλιο του 1821 έγινε το μεγάλο δράμα με την εκτέλεση του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και τριών Μητροπολιτών, καθώς και ηγουμένων μοναστηριών και άλλων ιερωμένων μαζί με δημογέροντες και άλλους προκρίτους. Εκτελέσεις που συνοδεύτηκαν από δημεύσεις περιουσιών, λεηλασίες εκκλησιών, μοναστηριών και οικιών.

Το 1821 είναι πάντα επίκαιρο γιατί μας διδάσκει ότι «η μεγαλοσύνη στα Έθνη δεν μετριέται με το στρέμμα, αλλά με της καρδιάς το πύρωμα μετριέται και με το αίμα». Είναι επίκαιρο γιατί καταδεικνύει την αξία της πίστης σε μια ιδέα, ακόμα και αν η πραγματοποίησή της είναι δύσκολη και γεννά κινδύνους, όπως η ιδέα της ανεξαρτησίας και της ελευθερίας μετά από 400 χρόνια σκότους και σκλαβιάς.

Με την ίδια πίστη για την ελευθερία ξεσηκώθηκε και η Κύπρος. Οι ίδιες αρχές και αξίες της Ελληνικής Επανάστασης ενέπνευσαν και τον δικό μας απελευθερωτικό Αγώνα. Κοινά ήταν τα κίνητρα που ωθούσαν τους αγωνιστές σε πράξεις ηρωισμού και αυτοθυσίας, ο έρωτας προς την ελευθερία και η διαφύλαξη της αξιοπρέπειας του Έλληνα. Κοινή και η διαπίστωση πως η Ελευθερία δεν προσφέρεται από τους ξένους, αλλά κατακτάται με τη θέληση και τους αγώνες του λαού. Ο μικρός μας λαός τόλμησε να τα βάλει με μια πανίσχυρη αυτοκρατορία. Όνειρο και κρυφός του πόθος η ελευθερία, η αυτοδιάθεση και η ένωση με την Ελλάδα. Όταν ο κυπριακός ελληνισμός κατάλαβε ότι δεν είχε άλλη επιλογή παρά να υψώσει το ανάστημά του και να διεκδικήσει τα δικά του, ρίχτηκε αποφασιστικά στον ένοπλο αγώνα για την αποτίναξη του αγγλικού ζυγού.

Στο κάλεσμα της πατρίδας, με τις ευλογίες του πολιτικού αρχηγού του Αγώνα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και τις προκηρύξεις του στρατιωτικού αρχηγού Διγενή, έτρεξαν με ενθουσιασμό και δήλωσαν παρόντες νέοι και ηλικιωμένοι, κορίτσια με τη μαθητική ποδιά και γυναίκες, που ήξεραν μόνο το σπιτικό τους ή δούλευαν με τους άντρες τους τη γη.

Έδωσαν τον όρκο της ΕΟΚΑ και αγωνίστηκαν στα βουνά, στα χωριά και στις πόλεις, φυλακίστηκαν, περιορίστηκαν σε κρατητήρια χωρίς δίκη, έγιναν ολοκαυτώματα, απαγχονίστηκαν, ψάλλοντας τον ύμνο στην ελευθερία.

Οι Άγγλοι κατακτητές χρησιμοποίησαν βία και φρικτά βασανιστήρια, για να κάμψουν το φρόνημα των αγωνιστών και του κυπριακού λαού, μα δεν τα κατάφεραν. Πρόσφεραν μεγάλες χρηματικές αμοιβές και επικήρυξαν αγωνιστές, αλλά κι αυτά τα μέτρα αποδείχτηκαν αναποτελεσματικά για την καταστολή του Αγώνα.

Η απάντηση του Κυριάκου Μάτση στον κυβερνήτη Χάρτινγκ, «ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα, αλλά περί αρετής», όταν του πρόσφερε μεγάλο χρηματικό ποσό, για να δώσει πληροφορίες για την ΕΟΚΑ, εκφράζει ακριβώς το πώς οι μαχητές της ελευθερίας έβλεπαν τον Αγώνα.

Τους θυμούμαστε όλους και τους τιμούμε.

Τιμούμε τον Γρηγόρη Αυξεντίου, που μόνος πολεμούσε από το κρησφύγετό του για δέκα ώρες τους Άγγλους και, αν και ήξερε πως θα πεθάνει, δεν παραδόθηκε. Έγινε ολοκαύτωμα και δίδαξε τους αγωνιστές όχι μόνο πώς να αγωνίζονται, αλλά και πώς να πεθαίνουν.

Τιμούμε τον Κυριάκο Μάτση που έγινε επίσης ολοκαύτωμα, τιμούμε τους τέσσερεις ήρωες του Λιοπετρίου, που μετέτρεψαν έναν ταπεινό αχυρώνα σε προσκύνημα της λευτεριάς. Τιμούμε τους εννιά ήρωες, που οδηγήθηκαν στην αγχόνη, ψάλλοντας τον ύμνο στην ελευθερία και που με τη θυσία τους την καθαγίασαν, ενώ τα φυλακισμένα τους μνήματα έγιναν βωμός ελευθερίας και τα άγια των αγίων του απελευθερωτικού Αγώνα. Δεν ξεχνούμε και τιμούμε τους αμέτρητους γνωστούς και άγνωστους μαχητές της ελευθερίας, κληρικούς και λαϊκούς, τους μαθητές και τις μαθήτριες, τους εκπαιδευτικούς, τις γυναίκες, τους αγρότες και γενικά το σύνολο του απλού λαού, που στήριξε τον Αγώνα για τέσσερα χρόνια, γνωρίζοντας πως η ζωή καταξιώνεται μόνο μέσα σε συνθήκες ελευθερίας.

Ήρωες όπως ο Παλληκαρίδης, ο Αυξεντίου, ο Μάτσης και τόσο άλλοι καθίστανται πρότυπα αγώνα και αυτοθυσίας. Παραδείγματα θάρρους και λεβεντιάς. Υπερβαίνοντας τα ανθρώπινα φοβικά σύνδρομα και όρια, έγραψαν μία από τις πιο λαμπρές σελίδες της σύγχρονης Κυπριακής ιστορίας.

Ο αντιαποικιοκρατικός αγώνας του λαού μας, δυστυχώς, δεν θα έμελλε να έχει το ποθούμενο αποτέλεσμα. Αντί της Ένωσης οδηγηθήκαμε στην ανεξαρτησία με ένα δοτό και δυσλειτουργικό σύνταγμα που έθεσε το νεοσύστατο κράτος, υπό την κηδεμονία των τριών εγγυητριών δυνάμεων.

Είναι σημαντικό να υποδειχθεί το γεγονός ότι από τη Συνθήκη της Λωζάνης το 1923 μέχρι και μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η Τουρκία δεν είχε καμία εμπλοκή στο Κυπριακό. Επανήλθε στο προσκήνιο, με πρωτοβουλία του Ηνωμένου Βασιλείου όταν τέθηκε επιτακτικά το ζήτημα της Ένωσης. Μοναδικός γνώμονας των ενεργειών των Βρετανών ήταν η δημιουργία τέτοιων συνθηκών που θα τους επέτρεπαν την διατήρηση του απόλυτου ελέγχου επί της Κύπρου.

Ως αποτέλεσμα και των βρετανικών σχεδιασμών, ο αγώνας δεν είχε την έκβαση που επιθυμούσε ο κυπριακός λαός όταν τον ξεκινούσε το 1955. Αυτό όμως δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να επισκιάσει το μεγαλείο και την θυσία, όσων αγωνίστηκαν για την ελευθερία. Τελικά η ανεξαρτησία δεν παραχωρήθηκε στους Κύπριους. Η ανεξαρτησία κερδήθηκε από τους Κύπριους.

Συμπατριώτες / Συμπατριώτισσες,

Εορτάζοντας τις εθνικές επετείες σε ένα νέο διεθνές περιβάλλον, οφείλουμε να παραμένουμε σταθεροί στις αρχές μας ως προς την επίλυση του προβλήματος της συνεχιζόμενης εισβολής και κατοχής μεγάλου τμήματος του νησιού μας από την Τουρκία.

Οι διακηρύξεις υπέρ των βασικών αρχών του διεθνούς δικαίου και του σεβασμού της ανεξαρτησίας και της κυριαρχίας των λαών, δεν πρέπει να γίνονται επιλεκτικά και κατά το δοκούν. Περισσότερο ίσως από ποτέ άλλοτε διακηρύττουμε την εμμονή και την προσήλωση μας στο διεθνές δίκαιο και σε μια λύση που θα τερματίζει την εισβολή και την

κατοχή, και θα αποκαθιστά και θα διασφαλίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες όλου του λαού μας.

Το παράδειγμα των ηρώων της ελληνικής επανάστασης και του απελευθερωτικού μας αγώνα ας καθοδηγούν την πορεία μας για δικαίωση των οραμάτων μας. Για ελευθερία και επανένωση της Κύπρου.

Ο αγώνας μας είναι αγώνας ολόκληρου του Ελληνισμού, ολόκληρου του Έθνους. Στον αγώνα αυτό το μήνυμα του 1821 και το πνεύμα του 1955 καθορίζουν την στάση και αντίσταση μας. Πιστεύουμε στην δικαίωση του αγώνα μας. Πιστεύουμε στην δικαίωση της Κύπρου. Και με ακλόνητη αυτή την πίστη συνεχίζουμε τον αγώνα μας.